

ΤΜΗΜΑ ΕΒΔΟΜΟ

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του, στις 7 Δεκεμβρίου 2021, με την ακόλουθη σύνθεση: Σωτηρία Ντούνη, Αντιπρόεδρος, Πρόεδρος του Εβδόμου Τμήματος, Αργυρώ Μαυρομμάτη και Ιωάννης Καλακίκος, Σύμβουλοι, Ευαγγελία Πασπάτη (εισηγήτρια) και Ελένη Νικολάου, Πάρεδροι που μετέχουν με συμβουλευτική γνώμη.

Γενικός Επίτροπος της Επικρατείας: Παραστάθηκε ο Αντεπίτροπος της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο Ιωάννης Κάρκαλης, που νόμιμα αναπληρώνει τον κωλυόμενο Επίτροπο Επικρατείας, ελλείποντος του Γενικού Επιτρόπου της Επικρατείας.

Γραμματέας: Πελαγία Κρητικού, Προϊσταμένη Τμήματος, δικαστική υπάλληλος με βαθμό Α΄.

Για να αποφασίσει σχετικά με την από 1.12.2021 (Α.Β.Δ.) προσφυγή

Του πρωτοβάθμιου οργανισμού τοπικής αυτοδιοίκησης ().Τ.Α.) με την επωνυμία "ΔΗΜΟΣ", με ΑΦΜ, που εδρεύει στην και εκπροσωπείται νόμιμα, ο οποίος παραστάθηκε δια δηλώσεως του άρθρου 231 παρ. 1 του ν. 4700/2020 του πληρεξούσιου δικηγόρου του Βασιλείου Χατζηγιαννάκη (ΑΜ/ΔΣΑ 28288).

Το Ελληνικό Δημόσιο εκπροσωπείται νόμιμα από τον Υπουργό Οικονομικών, ο οποίος παραστάθηκε διά της Παρέδρου του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους Στελιανής Κουτσομπάρδη.

Με την προσφυγή αυτή ζητείται η ανάκληση της Πράξης του Στ΄ Κλιμακίου του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Υπέρ του προσφεύγοντος Δήμου και κατά του κύρους της προσβαλλόμενης πράξης παρεμβαίνει η ανώνυμη εταιρεία με την επωνυμία «.....», με ΑΦΜ, που εδρεύει στην

(.....) και εκπροσωπείται νόμιμα, η οποία παραστάθηκε διά του πληρεξουσίου δικηγόρου Ιωάννη Παραρά (ΑΜ/ΔΣΑ 21501) και κατέθεσε την από 3.12.2021 έγγραφη παρέμβαση.

Κατά τη συζήτηση που ακολούθησε το Δικαστήριο άκουσε:

Την δικαστική πληρεξούσια του Ελληνικού Δημοσίου, η οποία ζήτησε την απόρριψη της προσφυγής ανάκλησης.

Τον Αντεπίτροπο της Επικρατείας, ο οποίος πρότεινε να γίνει δεκτή η προσφυγή ανάκλησης.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση, το Δικαστήριο συνήλθε σε τηλεδιάσκεψη (βλ. άρθρο 295 παρ. 2 του ν. 4700/2020).

Αφού άκουσε την εισήγηση της Παρέδρου Ευαγγελίας Πασπάτη

Μελέτησε τα στοιχεία του φακέλου

Σκέφθηκε σύμφωνα με το νόμο και αποφάσισε τα ακόλουθα:

1. Για την άσκηση της υπό κρίση προσφυγής ανάκλησης δεν απαιτείται η καταβολή παραβόλου [βλ. άρθρο 308 παρ. 3 του ν. 4700/2020 (φ. 127 Α΄), το οποίο εφαρμόζεται αναλόγως, σύμφωνα με το άρθρο 336 παρ. 1 αυτού, σε συνδυασμό με το άρθρο 276 παρ. 1 του κυρωθέντος με το άρθρο πρώτο του ν. 3463/2006 Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (φ. 114 Α΄)] και στην υπό κρίση διαφορά προσυμβατικού ελέγχου.

2. Με την υπό κρίση προσφυγή, όπως οι λόγοι αυτής αναπτύσσονται με το από 10.12.2021 νομίμως κατατεθέν υπόμνημα, ζητείται η ανάκληση της Πράξης του Στ΄ Κλιμακίου του Ελεγκτικού Συνεδρίου, με την οποία κρίθηκε ότι κωλύεται η υπογραφή των τεσσάρων (4) σχεδίων συμβάσεων για την ανάθεση της προμήθειας από το Δήμο μηχανολογικού εξοπλισμού, προϋπολογιζόμενης δαπάνης 1.387.903,23 ευρώ (πλέον Φ.Π.Α.).

3. Η προσφυγή έχει ασκηθεί εμπροθέσμως και κατά τα λοιπά νομοτύπως, ενώ ομοίως παραδεκτός και με προφανές έννομο συμφέρον, ως ανάδοχος επί μέρους τμημάτων της υπό ανάθεση σύμβασης, παρεμβαίνει η ανωτέρω εταιρεία, υπέρ του προσφεύγοντος Δήμου και κατά του κύρους της προσβαλλόμενης Πράξης. Ως εκ

τούτου, η προσφυγή ανάκλησης και η υπέρ αυτής παρέμβαση είναι τυπικά δεκτές και πρέπει να εξεταστούν ως προς τη νομική και ουσιαστική βασιμότητά τους.

4. Από τα στοιχεία του φακέλου της υπόθεσης προκύπτουν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά:

4.1. Με την απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής (Ο.Ε.) του αποφασίστηκε η διενέργεια ανοικτού διαγωνισμού για την προμήθεια μηχανολογικού εξοπλισμού, προϋπολογισθείσας αξίας χωρίς Φ.Π.Α. 1.387.903,23 ευρώ, εγκρίθηκαν τα τεύχη και οι τεχνικές προδιαγραφές της μελέτης της Διεύθυνσης Τεχνικών Υπηρεσιών, Περιβάλλοντος και Πολεοδομίας του και καταρτίστηκαν οι όροι της διακήρυξης. Φορέας χρηματοδότησης της ελεγχόμενης προμήθειας είναι το Υπουργείο Εσωτερικών, σύμφωνα με την (ΑΔΑ:.....) απόφαση του Διευθυντή Οικονομικών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Αναπτυξιακής Πολιτικής του Υπουργείου Εσωτερικών για την ένταξη της πράξης «προμήθεια μηχανολογικού εξοπλισμού του Δήμου , συντήρηση και αποκατάσταση κύριας δημοτικής οδού Κ2 στη θέση στη Δ.Ε. του Δήμου» στο πρόγραμμα ΦΙΛΟΔΗΜΟΣ ΙΙ, ενώ εκδόθηκαν και οι σχετικές αποφάσεις ανάληψης υποχρέωσης δαπάνης της Ο.Ε. του , με τις οποίες εγκρίθηκαν η δαπάνη και η διάθεση πίστωσης για την πραγματοποίηση της προμήθειας σε βάρος Κ.Α. του προϋπολογισμού του έτους 2021.

4.2. Σύμφωνα με την διακήρυξη, για την οποία τηρήθηκαν οι διατυπώσεις δημοσιότητας, το αντικείμενο του διαγωνισμού υποδιαιρέθηκε σε πέντε (5) Ομάδες: ομάδα Α (προμήθεια δύο απορριμματοφόρων χωρητικότητας 16 m³, ενός ανοικτού δορυφορικού απορριμματοφόρου χωρητικότητας 5 m³ και ενός καδοπλυντηρίου με δεξαμενή νερού χωρητικότητας 5 m³, συνολικής προϋπολογιζόμενης δαπάνης 584.040,00 ευρώ με ΦΠΑ), ομάδα Β (προμήθεια δύο ανατρεπόμενων φορτηγών αυτοκινήτων ωφέλιμου φορτίου 8 τόνων τουλάχιστον, συνολικής προϋπολογιζόμενης δαπάνης 297.600,00 ευρώ με ΦΠΑ), ομάδα Γ (προμήθεια ενός φορτηγού γερανοφόρου οχήματος μικτού βάρους 26 τόνων, ενός

ρυμουλκούμενου φορέα μεταφοράς απορριμματοδεκτών μικτού βάρους 20 τόνων, πέντε απορριμματοδεκτών κλειστού τύπου (press container) με συμπιεστή απορριμμάτων χωρητικότητας 25 m³ και πέντε ανοικτού τύπου απορριμματοδεκτών χωρητικότητας 30 m³, συνολικής προϋπολογιζόμενης δαπάνης 582.800,00 ευρώ με ΦΠΑ), ομάδα Δ (προμήθεια ενός αυτοκινούμενου τροχοφόρου εκσκαφέα φορτωτή και ενός μικρού τροχοφόρου φορτωτή πλάγιας ολίσθησης, συνολικής προϋπολογιζόμενης δαπάνης 219.360,00 ευρώ με ΦΠΑ) και ομάδα Ε (προμήθεια ενός καταστροφέα με βραχίονα κατάλληλου για τοποθέτηση σε γεωργικό ελκυστήρα, προϋπολογιζόμενης δαπάνης 37.200,00 ευρώ με ΦΠΑ). Ως κριτήριο κατακύρωσης ορίστηκε η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει της βέλτιστης σχέσης ποιότητας-τιμής (άρθρο 1.3), σύμφωνα με τα εκτιθέμενα ανά είδος στο άρθρο 2.3.1 της διακήρυξης κριτήρια αξιολόγησης, ενώ με βάση την ανωτέρω ταξινόμηση των υπό προμήθεια ειδών, ορίστηκε ότι οι οικονομικοί φορείς οφείλουν να υποβάλουν προσφορά για όποια και όσες ομάδες επιθυμούν και πάντα για το σύνολο των ειδών και των ποσοτήτων της κάθε ομάδας (βλ. άρθρο 1.3).

4.3. Στο άρθρο 2.2.5 της δημοσιευθείσας στο ΕΣΗΔΗΣ διακήρυξης (ΑΔΑΜ: 21PROC008600278 2021-05-13), υπό τον τίτλο «Οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια», ορίστηκε ότι: «Οι ενδιαφερόμενοι οικονομικοί φορείς πρέπει να έχουν κατά τα τρία τελευταία έτη ετήσιο κύκλο εργασιών τουλάχιστον 5.000.000 ευρώ», στην παρ. Β.3.1 του άρθρου 2.2.9.2 της διακήρυξης ορίστηκε ότι: «Για την απόδειξη της οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας της παραγράφου 2.2.5 οι οικονομικοί φορείς προσκομίζουν τα ακόλουθα αποδεικτικά στοιχεία: -Δημοσιευμένους εγκεκριμένους ισολογισμούς των τριών τελευταίων χρήσεων». Αντιθέτως, στην δημοσιευθείσα στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕΕΕ) διακήρυξη (.....) αναφορικά με τον ίδιο όρο προβλέφθηκε στο τμήμα ΙΙΙ 1.2) ότι: «Οι ενδιαφερόμενοι οικονομικοί φορείς πρέπει να έχουν κατά τα 3 τελευταία έτη, γενικό ετήσιο κύκλο εργασιών τουλάχιστον ίσο με το πενταπλάσιο της προϋπολογιζόμενης αξίας συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ του τμήματος ή των τμημάτων, για τα οποία θα καταθέσουν προσφορά».

4.4. Σε ερώτημα που υπέβαλε, μέσω του ΕΣΗΔΗΣ, ο ενδιαφερόμενος οικονομικός φορέας ".....", η Αναθέτουσα Αρχή, με το από 31.5.2021 έγγραφό της που κοινοποιήθηκε αυθημερόν στο ΕΣΗΔΗΣ και απευθυνόταν προς όλους τους οικονομικούς φορείς, διευκρίνισε ότι η προβλεπόμενη στον όρο 2.2.5. της διακήρυξης οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια, η οποία αντιστοιχεί σε περίπου το τριπλάσιο της προϋπολογιζόμενης αξίας της σύμβασης, ισχύει αποκλειστικά για την υποβολή προσφοράς για το σύνολο των τμημάτων της διακήρυξης, ενώ, "σύμφωνα με το άρθρο 75 παρ. 3 εδ. 4 του ν. 4412/2016, όταν η σύμβαση υποδιαιρείται σε τμήματα, όπως εν προκειμένω, ο απαιτούμενος ελάχιστος ετήσιος κύκλος εργασιών διαμορφώνεται ανάλογα με την προϋπολογιζόμενη αξία του τμήματος ή των τμημάτων στα οποία θα υποβληθεί προσφορά σύμφωνα με τη σχέση $ΕΕΚΕ = ΠΤΠ/ΣΠ \times 5.000.000$ όπου ΕΕΚΕ: ελάχιστος ετήσιος κύκλος εργασιών, ΠΤΠ: προϋπολογιζόμενη αξία όλων των τμημάτων στα οποία θα υποβληθεί προσφορά και ΣΠ: συνολικός προϋπολογισμός (...)".

4.5. Περαιτέρω, μέχρι την καταληκτική ημερομηνία (25.6.2021) παραλαβής προσφορών κατέθεσε προσφορά μόνο η εταιρεία «.....» για την Ομάδα Ε. Για την Ομάδα Δ δεν κατατέθηκε καμία προσφορά. Κατά το στάδιο ελέγχου των δικαιολογητικών συμμετοχής και των τεχνικών προσφορών, έγιναν αποδεκτές οι προσφορές των ανωτέρω εταιρειών και αξιολογήθηκαν βάσει των προβλεπόμενων στην διακήρυξη κριτηρίων ανά είδος, λαμβάνοντας συγκεκριμένη βαθμολογία χωρίς λεκτική αιτιολόγηση (βλ. το 1ο Πρακτικό της Επιτροπής Διαγωνισμού -στο εξής Επιτροπή, καθώς και την σχετική εγκριτική απόφαση της Ο.Ε. του). Εν συνεχεία, αποσφραγίσθηκαν οι οικονομικές προσφορές των προαναφερθέντων οικονομικών φορέων και ανακηρύχθηκαν προσωρινοί μειοδότες: 1. Για την ομάδα Α η για το ποσό των 466.000,00 ευρώ πλέον ΦΠΑ 24% (577.840,00 ευρώ με ΦΠΑ), 2. Για την ομάδα Β η για το ποσό των 236.000,00 ευρώ πλέον ΦΠΑ 24%

(292.640,00 ευρώ με ΦΠΑ), 3. Για την ομάδα Γ η για το ποσό των 457.000,00 ευρώ πλέον ΦΠΑ 24% (566.680,00 ευρώ με ΦΠΑ) και 4. Για την ομάδα Ε η Ι..... (με διακριτικό τίτλο «.....») για το ποσό των 28.962,00 ευρώ πλέον ΦΠΑ (35.912,88 ευρώ με ΦΠΑ) (βλ. 2ο από 27.9.2021 Πρακτικό της Επιτροπής). Το ανωτέρω Πρακτικό εγκρίθηκε με την απόφαση της Ο.Ε. του Ακολούθησε στις 7.10.2021 η πρόσκληση προς τους προσωρινούς αναδόχους να υποβάλουν τα δικαιολογητικά κατακύρωσης, τα οποία υπέβαλαν εμπροθέσμως και τα οποία κρίθηκαν αληθή και αποδεικνύοντα τη μη συνδρομή λόγων αποκλεισμού καθώς και την πλήρωση των κριτηρίων επιλογής (βλ. το από 19.10.2021 3ο Πρακτικό της Επιτροπής). Ειδικότερα, κατά το στάδιο αυτό, η εταιρεία, προσκόμισε, προς απόδειξη του κριτήριου της οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας, τις καταστάσεις οικονομικών αποτελεσμάτων οικονομικών χρήσεων 2020, 2019 και 2018 από τις οποίες προέκυψε ετήσιος κύκλος εργασιών, αντιστοίχως, 504.153,07 ευρώ, 398.520,80 ευρώ και 157.383,22 ευρώ. Το Πρακτικό αυτό έγινε δεκτό με την απόφαση της Ο. Ε. του, χωρίς έχουν κατατεθεί ενστάσεις ή προδικαστικές προσφυγές κατά αυτής, όπως τούτο βεβαιώθηκε, με τις 7161-7164/2.11.2021 βεβαιώσεις του αναπληρωτή Προϊσταμένου της Διεύθυνσης Διοικητικών, Οικονομικών και Ανάπτυξης του

5. Με την προσβαλλόμενη Πράξη κρίθηκε ότι κωλύεται η υπογραφή των τεσσάρων (4) υποβληθέντων σχεδίων συμβάσεων για τους εξής λόγους : **α)** Κατά παράβαση των διατάξεων του άρθρου 45 του ν. 4412/2016 «Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ)» (Α', 147) ελλείπει η τεκμηρίωση της σκοπιμότητας της επίμαχης προμήθειας, ιδίως διότι δεν αναφέρεται ο υφιστάμενος μηχανολογικός εξοπλισμός και η παλαιότητα, το εύρος και η λειτουργικότητα αυτού, ώστε να διακριβωθεί η ανάγκη προμήθειας νέων μηχανημάτων. Επίσης, κατά την κρίση του Κλιμακίου, δεν υφίσταται τεκμηρίωση του προϋπολογισμού εκάστου είδους των προς προμήθεια μηχανημάτων (ενδεικτικά έρευνα αγοράς ή ομοίου περιεχομένου συμβάσεων προς

τον λυσιτελή καθορισμό της τιμής μονάδας εκάστου είδους). **β)** Κατά παράβαση των συνδυασμένων διατάξεων των άρθρων 26 παρ. 1 και 5, 27 παρ. 1, 2 και 4, 61, 62 και 65 καθώς και των μερών Β και Γ του Παραρτήματος V του Προσαρτήματος Α του ν. 4412/2016, οι δημοσιευθείσες σε εθνικό επίπεδο πληροφορίες αναφορικά με το κριτήριο οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας διαφέρουν από τις αντίστοιχες που δημοσιεύθηκαν στην ΕΕΕΕ, καθόσον στο μεν ΕΣΗΔΗΣ δημοσιεύθηκε απαίτηση ετήσιου κύκλου εργασιών κατά τα τρία τελευταία έτη τουλάχιστον 5.000.000 ευρώ (άρθρο 2.2.5 διακήρυξης) για κάθε ένα από τα τμήματα 1-5 της διακήρυξης, στην δε ΕΕΕΕ δημοσιεύθηκε απαίτηση γενικού ετήσιου κύκλου εργασιών κατά τα τρία τελευταία έτη τουλάχιστον ίσου με το πενταπλάσιο της προϋπολογιζόμενης αξίας συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ του τμήματος ή των τμημάτων, για τα οποία επρόκειτο να καταθέσουν προσφορά οι οικονομικοί φορείς. Κατά την κρίση του Κλιμακίου, η ανωτέρω διάσταση επέφερε προφανή σύγχυση στους προσφέροντες ως προς το ισχύον κριτήριο οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας, η οποία επιτάθηκε από το γεγονός ότι με την δημοσιευθείσα στο ΕΣΗΔΗΣ από 31.5.2021 διευκρινιστική απάντηση της Αναθέτουσας Αρχής τέθηκε ακόμα ένας διαφοροποιημένος, ως προς τους προηγούμενους, όρος οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας, ήτοι ότι ο απαιτούμενος ελάχιστος ετήσιος κύκλος εργασιών διαμορφώνεται ανάλογα με την προϋπολογιζόμενη αξία του τμήματος ή των τμημάτων στα οποία θα υποβληθεί προσφορά σύμφωνα με τη σχέση $ΕΕΚΕ = ΠΤΠ/ΣΠ \times 5.000.000$ όπου ΕΕΚΕ: ελάχιστος ετήσιος κύκλος εργασιών, ΠΤΠ: προϋπολογιζόμενη αξία όλων των τμημάτων στα οποία θα υποβληθεί προσφορά και ΣΠ: συνολικός προϋπολογισμός.

γ) Κατά παράβαση των διατάξεων των παρ. 1, 2 και 11 του άρθρου 85 του ίδιου ως άνω νόμου δεν υφίσταται λεκτική αιτιολόγηση της βαθμολόγησης των τεχνικών προσφορών των συμμετασχόντων οικονομικών φορέων, γεγονός που συνεπάγεται την αδυναμία του Κλιμακίου ελεγκτικής διακρίβωσης της συμφωνίας αυτών προς τις τεθείσες τεχνικές προδιαγραφές. Και, **δ)** Ο τιθέμενος στο άρθρο 2.2.5 όρος της δημοσιευθείσας στο ΕΣΗΔΗΣ διακήρυξης περί της οικονομικής και

χρηματοοικονομικής επάρκειας την οποία πρέπει να πληροί ο συμμετέχων στο διαγωνισμό οικονομικός φορέας για ένα ή περισσότερα εκ των πέντε τμημάτων της επίμαχης προμήθειας αλλά και ο διαφοροποιημένος αντίστοιχος όρος που δημοσιεύθηκε στην ΕΕΕΕ, παραβιάζει το άρθρο 75 παρ. 3 του ν. 4412/2016, το οποίο ορίζει ότι ο ελάχιστος ετήσιος κύκλος εργασιών, ο οποίος μπορεί να απαιτηθεί από τον συμμετέχοντα οικονομικά φορέα, δεν μπορεί να υπερβαίνει το διπλάσιο της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης ή των τμημάτων αυτής. Και τούτο, διότι για εκτιμώμενη αξία των τμημάτων της προμήθειας, ήτοι α) ομάδα Α 584.040,00 ευρώ με ΦΠΑ, β) ομάδα Β 297.600,00 ευρώ με ΦΠΑ, γ) ομάδα Γ 582.800,00 ευρώ με ΦΠΑ, δ) ομάδα Δ 219.360,00 ευρώ με ΦΠΑ και ε) ομάδα Ε 37.200,00 ευρώ με ΦΠΑ, τα οποία (τμήματα) μπορούσαν να ανατεθούν και χωριστά, απαιτήθηκε ελάχιστος ετήσιος κύκλος εργασιών των τριών προηγούμενων του έτους του διαγωνισμού οικονομικών χρήσεων, ύψους 5.000.000,00 ευρώ (και αντίστοιχα γενικός ετήσιος κύκλος εργασιών τουλάχιστον ίσος με το πενταπλάσιο της προϋπολογιζόμενης αξίας, συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ, του τμήματος ή των τμημάτων, για τα οποία οι οικονομικοί φορείς θα καταθέσουν προσφορά σύμφωνα με τον δημοσιευθέντα στην ΕΕ αντίστοιχο όρο οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας). Επομένως, κατά την προσβαλλόμενη Πράξη το ως άνω όριο των 5.000.000 ευρώ υπερβαίνει το διπλάσιο της εκτιμώμενης αξίας τόσο εκάστου εκ των ανωτέρω τμημάτων για το οποίο θα μπορούσε να υποβληθεί προσφορά και να ανατεθεί χωριστά σύμφωνα με το άρθρο 1.3 της διακήρυξης, όσο και των πέντε προαναφερθέντων τμημάτων μαζί, συνολικού ύψους 1.721.000 με ΦΠΑ, χωρίς να υπάρχει στα έγγραφα της σύμβασης ειδική προς τούτο αιτιολογία. Η πλημμέλεια αυτή κρίθηκε, κατά το Κλιμάκιο, ουσιώδης, δεδομένου ότι α) δύναται να εμποδίσει μικρές ή μεσαίες επιχειρήσεις να συμμετάσχουν στο διαγωνισμό, οι οποίες, ωστόσο, έχουν την χρηματοοικονομική δυνατότητα να εκτελέσουν τμήμα της προμήθειας η αξία του οποίου είναι μικρή (Ομάδα Ε) ή μεσαία (Ομάδες Β και Δ ή και περισσότερων τμημάτων μαζί), και β) εν τοις πράγμασι εμπόδισε τη συμμετοχή ευρέος κύκλου οικονομικών φορέων και, συνεπώς, την ανάπτυξη υγιούς

ανταγωνισμού, όπως προκύπτει από το γεγονός ότι προσήλθε μόνο μία εταιρεία ανά Ομάδα (και δη η ίδια για τις Ομάδες Α, Β και Γ και καμία για την Ομάδα Δ), η οποία υπέβαλε προσφορά για τα ανωτέρω τμήματα. Ωστόσο και αυτή, η μοναδική ανάδοχος εταιρεία για την Ομάδα Ε (εταιρεία) δεν πληρούσε ούτε το ευμενέστερο τεθέν με την δημοσιευθείσα στην ΕΕΕΕ διακήρυξη κριτήριο οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας («γενικός ετήσιος κύκλος εργασιών κατά τα τρία τελευταία έτη τουλάχιστον ίσος με το πενταπλάσιο της προϋπολογιζόμενης αξίας συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ του τμήματος ή των τμημάτων, για τα οποία θα καταθέσουν προσφορά»). Και τούτο διότι, το πενταπλάσιο της προϋπολογιζόμενης αξίας συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ του τμήματος Ε για το οποίο κατέθεσε προσφορά ανέρχεται σε 186.000 ευρώ (5 X 37.200 ευρώ), πλην όμως στην χρήση 2018 (τρίτο έτος προ του έτους διενέργειας του διαγωνισμού) είχε ετήσιο κύκλο εργασιών ποσού 157.383,22 ευρώ σύμφωνα με τη σχετικός προσκομισθείσα κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης.

6. Από τον συνδυασμό των άρθρων 26 παρ. 1 και 5, 27 παρ. 1, 2 και 4, 61, 62 και 65 καθώς και των μερών Β και Γ του Παραρτήματος V του Προσαρτήματος Α του ν. 4412/2016 «Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ)» (Α' 147), συνάγονται τα ακόλουθα: Οι αναθέτουσες αρχές, όταν προσφεύγουν σε ανοιχτές διαδικασίες για την ανάθεση δημοσίων συμβάσεων υπηρεσιών, οι οποίες, ενόψει του προϋπολογισμού τους, εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ενωσιακού δικαίου, υποχρεούνται να γνωστοποιήσουν το περιεχόμενο της διακήρυξης του διαγωνισμού με δημοσίευση προκήρυξης στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.Ε.Ε.). Στο μέρος Γ του Παραρτήματος V του Προσαρτήματος Α' του ν. 4412/2016 προσδιορίζεται το ελάχιστο περιεχόμενο των προκηρύξεων αυτών, στο οποίο περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων λεπτομερείς πληροφορίες για το αντικείμενο της σύμβασης (ποσότητα, είδος, διάρκεια, τμήματα, ειδικοί όροι στους οποίους υπόκειται η εκτέλεση) και για την επικείμενη διαγωνιστική διαδικασία (είδος διαδικασίας, προϋποθέσεις συμμετοχής, κριτήρια ανάθεσης, μέθοδος διεξαγωγής διαγωνισμού,

προθεσμία παραλαβής προσφορών, ημερομηνία, ώρα και τόπος αποσφράγισης προσφορών, διαδικασία υποβολής ενστάσεων και αρμόδια όργανα, χρονικό διάστημα δέσμευσης από προσφορά, χρηματοδότηση, βλ. Ε.Σ. Τμ. Μειζ. Επταμ. Σύνθ. 1436/2012, VI Τμ. 1766/2019, 125/2019). Οι δημοσιεύσεις πληροφοριών σε εθνικό επίπεδο δεν πρέπει να διαφέρουν από εκείνες που δημοσιεύονται στην ΕΕΕΕ (πρβλ. Δ.Ε.Ε. Απόφαση της 22.4.2010, Επιτροπή/Ισπανία, C-423/07, σκ. 56-59, Ελ.Συν. VI Τμ. 3070/2011, 2452, 2841/2012), η δε δημοσιευθείσα, στην ΕΕΕΕ, περίληψη δεν πρέπει να παρουσιάζει ουσιώδεις αποκλίσεις από τους όρους της διακήρυξης (βλ. Ελ.Συν. VI Τμ. 2497/2012, 1646/2011, Έβδ. Τμ. 515/2021).

7. Με τις διατάξεις του Βιβλίου I (άρθρα 3 έως 221) του ν.4412/2016, ορίζεται: Στο άρθρο 18 ότι «(..) Οι αναθέτουσες αρχές λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να διασφαλίζεται η αποτελεσματικότητα των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων και η χρηστή δημοσιονομική διαχείριση των διατιθέμενων προς το σκοπό αυτό δημοσίων πόρων (...)» και στο άρθρο 45 με τίτλο «Συγκρότηση και τήρηση φακέλου δημόσιας σύμβασης» ότι «1. Οι αναθέτουσες αρχές καταγράφουν την πρόοδο της διεξαγωγής όλων των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων (...) 2. Για την εκπλήρωση της υποχρέωσης της παραγράφου 1 η αναθέτουσα αρχή συντάσσει και σε ηλεκτρονική μορφή ειδικό «Φάκελο Δημόσιας Σύμβασης». 3. Ο Φάκελος Δημόσιας Σύμβασης (...) περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον: α) την τεκμηρίωση της σκοπιμότητας της σύμβασης, β) τον προϋπολογισμό της σύμβασης και την τεκμηρίωση του (...) στ) όλα τα έγγραφα που είναι αναγκαία ώστε η αναθέτουσα αρχή να είναι σε θέση να αιτιολογεί τις αποφάσεις που λαμβάνονται σε όλα τα στάδια της διαδικασίας σύναψης δημοσίων συμβάσεων (...)». Εξάλλου, στην αιτιολογική έκθεση των ως άνω διατάξεων αναφέρεται ότι «Στο άρθρο 45 επιβάλλεται υποχρέωση τεκμηρίωσης κάθε διαδικασίας σύναψης δημόσιας σύμβασης. Η διάταξη του άρθρου αυτού αποτελεί και συμμόρφωση της χώρας με τις υποχρεώσεις καλής διακυβέρνησης στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων που επιβάλλει η Οδηγία 2014/24/ΕΕ», σύμφωνα δε με την 126η αιτιολογική σκέψη της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ «[η] διαφάνεια και η ιχνηλασιμότητα στη λήψη αποφάσεων για

τις διαδικασίες προμήθειας είναι βασικές παράμετροι για τη διασφάλιση ορθών διαδικασιών, μεταξύ άλλων και για την αποτελεσματική καταπολέμηση της διαφθοράς και της απάτης» (βλ. ΔΕΕ αποφ., της 14.11.2013 C- 388/12 «Comune di Ancona κατά Regione Marche», σκ. 47-50, της 7.12.2000 C- 324/98 Telaustria Verlags GmbH σκ. 61, βλ. και Ελ.Συν. αποφ., Ολομ. 2137/2020, Τμ.Μείζ.Επταμ.Συνθ. 119/2020, VI Τμ. 1253, 301/2019).

8. Με τις ανωτέρω διατάξεις, όπως ερμηνεύονται στο πλαίσιο των ως άνω νομικών κειμένων, θεσπίζονται, προς διασφάλιση της αξιοπιστίας και αποτελεσματικότητας των διαδικασιών ανάθεσης των δημοσίων συμβάσεων, κανόνες που επιβάλλουν στις αναθέτουσες αρχές, κατά το προδιαγωνιστικό στάδιο της σύναψης δημόσιας σύμβασης προμηθειών να συντάσσουν σχετικά έγγραφα με τα οποία να τεκμηριώνουν και τη σκοπιμότητα της προμήθειας που διενεργούν, δηλαδή να αναφέρουν στον οικείο «φάκελο δημόσιας σύμβασης» τα συγκεκριμένα στοιχεία που έλαβαν υπόψη για τον καθορισμό, κατά είδος και ποσότητα, των αναγκών τους τις οποίες ικανοποιεί η προμήθεια των συγκεκριμένων ειδών, καθώς, επίσης, να τεκμηριώνουν τον προϋπολογισμό της προμήθειας, δηλαδή να αναφέρουν τα στοιχεία που έλαβαν υπόψη τους για την κοστολόγηση των προμηθευόμενων ειδών και συνεπώς τον καθορισμό της προϋπολογιζόμενης δαπάνης (βλ. και Ελ.Συν. αποφ., Ολομ. 2137/2020, Τμ. Μείζ. Επταμ.Συνθ. 119/2020, VI Τμ. 1253, 301/2019). Η ως άνω απαίτηση –σε συνδυασμό και με τις διατάξεις του προμνημονευθέντος άρθρου 18 του ίδιου ν. 4412/2016 και του άρθρου 33 του ν.4270/2014 «Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2011/85/ΕΕ) - δημόσιο λογιστικό (...)» (Α' 143) που ορίζουν ότι η διαχείριση της περιουσίας και των Ο.Τ.Α., ειδικά κατά τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων αλλά και εν γένει, διέπεται από την αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης– έχει αναχθεί ρητώς ως στοιχείο της νομιμότητας και πληρότητας των εγγράφων της σύμβασης (βλ. και άρθρο 49 παρ. 1 περ. β' του ν. 4412/2016), η έλλειψη του οποίου συνιστά ουσιώδη πλημμέλεια που καθιστά μη νόμιμη την διαδικασία ανάθεσης στο σύνολό της.

9. Στο άρθρο 86 του ν. 4412/2016, όπως ίσχυε κατά τον κρίσιμο, υπό τον τίτλο «Κριτήρια ανάθεσης των συμβάσεων (άρθρο 67 της Οδηγίας 2014/25/E)» ορίζονται τα εξής: «1. [...] οι αναθέτουσες αρχές βασίζουν την ανάθεση των δημόσιων συμβάσεων στην πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά [...] 2. Η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά κατά την κρίση της αναθέτουσας αρχής προσδιορίζεται βάσει της τιμής ή του κόστους, με χρήση προσέγγισης κόστους – αποτελεσματικότητας, όπως της κοστολόγησης του κύκλου ζωής, σύμφωνα με το άρθρο 87, και μπορεί να περιλαμβάνει τη βέλτιστη σχέση ποιότητας – τιμής, η οποία εκτιμάται βάσει κριτηρίων, συμπεριλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, ποιοτικών, περιβαλλοντικών ή/και κοινωνικών πτυχών που συνδέονται με το αντικείμενο της συγκεκριμένης δημόσιας σύμβασης [...] 11. [...] Κάθε κριτήριο αξιολόγησης βαθμολογείται αυτόνομα με βάση τα στοιχεία της προσφοράς. Η βαθμολόγηση πρέπει να είναι πλήρως και ειδικά αιτιολογημένη και να περιλαμβάνει υποχρεωτικά, εκτός από τη βαθμολογία, και την λεκτική διατύπωση της κρίσης ανά κριτήριο».

10. Από τις προπαρατεθείσες στη σκέψη 9 διατάξεις συνάγεται, μεταξύ άλλων, ότι κατά το στάδιο αξιολόγησης και βαθμολόγησης των τεχνικών προσφορών των συμμετεχόντων, ο αναθέτων φορέας οφείλει να αιτιολογεί στο οικείο πρακτικό τη δοθείσα στους διαγωνιζόμενους βαθμολογία στα επιμέρους κριτήρια της διακήρυξης, εξειδικεύοντας τη βαθμολογία με αναφορά σε συγκεκριμένα χαρακτηριστικά κάθε τεχνικής προσφοράς, ώστε να αναδεικνύονται τα σημεία υπεροχής ή υστέρησης εκάστης. Η απλή παράθεση μόνο βαθμών στα ανωτέρω κριτήρια δεν συνιστά την απαιτούμενη από τις θεμελιώδεις αρχές της διαφάνειας του διαγωνισμού και της ίσης μεταχείρισης των συμμετεχόντων φορέων αιτιολογία, δοθέντος ότι μόνη η αριθμητικώς εκφραζόμενη αξιολόγηση δεν επιτρέπει στο Δικαστήριο να διαπιστώσει την πραγματική βάση της εκτίμησης που οδηγεί στην καθ' έκαστη προσφορά εξατομικευμένη κρίση. Για την ταυτότητα δε του νομικού λόγου, η κατά τα ανωτέρω επαρκής (ήτοι αριθμητική και λεκτική) αιτιολογία είναι απαραίτητη τόσο στην περίπτωση υποβολής μιας και μόνο τεχνικής προσφοράς, όσο

και στην περίπτωση κατά την οποία η τεχνική προσφορά βαθμολογείται ως προς ένα επιμέρους κριτήριο με βαθμό 100, το οποίο υποδηλώνει ότι αυτή καλύπτει πλήρως τις οριζόμενες τεχνικές προδιαγραφές χωρίς περαιτέρω βελτιώσεις ή υπεροχή των προσφερόμενων έναντι των απαιτούμενων χαρακτηριστικών. Τούτο δε διότι και στις περιπτώσεις αυτές πρέπει να καθίσταται επαληθεύσιμο, κατά τον μεταγενεστέρως διενεργούμενο προσυμβατικό ή οιονδήποτε άλλο διοικητικό ή δικαιοδοτικό έλεγχο, ότι το κάθε επιμέρους κριτήριο συγκεντρώνει βαθμολογία τουλάχιστον 100, καλύπτοντας, κατ' αυτό τον τρόπο, τις απαιτήσεις που τίθενται από τη διακήρυξη, χωρίς να παρουσιάζονται αποκλίσεις από τα σχετικώς προβλεφθέντα σε αυτή (βλ. ΕλΣυν Ολ. 2140/2020 κ.ά.). Συνακόλουθα, η απλή παράθεση της διατύπωσης των νόμιμων κριτηρίων ανάθεσης, συνοδευόμενη με τη γενικόλογη αναφορά ότι αυτά πληρούνται/αποδεικνύονται, δεν συνιστά την κατά τα ανωτέρω απαιτούμενη ειδική αιτιολογία (πρβλ. Τμ. Μείζ. Επτ. Σύνθ. 1031/2019, 854/2017, VI Τμ. 129/2020, Εβδ. Τμ. 1160/2021 κ.ά.).

11. Το άρθρο 75 του ν. 4412/2016, υπό τον τίτλο "Κριτήρια Επιλογής" ορίζει: «1. Τα κριτήρια επιλογής μπορεί να αφορούν: α) την καταλληλότητα για την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας, β) την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια, γ) την τεχνική και επαγγελματική ικανότητα. Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να επιβάλλουν στους οικονομικούς φορείς ως απαιτήσεις συμμετοχής μόνο τα κριτήρια που αναφέρονται στις παραγράφους 2, 3 και 4. Οι αναθέτουσες αρχές περιορίζουν τις όποιες απαιτήσεις συμμετοχής σε εκείνες που είναι απαραίτητες ώστε να διασφαλίζεται ότι ο υποψήφιος ή ο προσφέρων διαθέτει τις εκ του νόμου απαιτούμενες προϋποθέσεις, τις χρηματοοικονομικές δυνατότητες, καθώς και τις τεχνικές και επαγγελματικές ικανότητες για την εκτέλεση της υπό ανάθεση σύμβασης. Όλες οι απαιτήσεις σχετίζονται και είναι ανάλογες με το αντικείμενο της σύμβασης (...). 3. Όσον αφορά την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να επιβάλλουν απαιτήσεις που να διασφαλίζουν ότι οι οικονομικοί φορείς διαθέτουν την αναγκαία οικονομική και χρηματοδοτική ικανότητα για την εκτέλεση της σύμβασης. Για το σκοπό αυτόν, οι αναθέτουσες

αρχές μπορούν να απαιτούν ειδικότερα από τους οικονομικούς φορείς να έχουν έναν ορισμένο ελάχιστο ετήσιο κύκλο εργασιών, συμπεριλαμβανομένου ορισμένου ελάχιστου κύκλου εργασιών στον τομέα δραστηριοτήτων που καλύπτεται από τη σύμβαση (...). Ο ελάχιστος ετήσιος κύκλος εργασιών που απαιτείται να έχουν οι οικονομικοί φορείς δεν υπερβαίνει το διπλάσιο της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης, εκτός από δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις, όπως σχετικά με τους ειδικούς κινδύνους που αφορούν τη φύση των έργων, των υπηρεσιών ή των αγαθών. Η αναθέτουσα αρχή αναφέρει τους βασικούς λόγους για την απαίτηση αυτή στα έγγραφα της σύμβασης ή στη χωριστή έκθεση που προβλέπεται στο άρθρο 341 (...). Όταν μια σύμβαση υποδιαιρείται σε τμήματα, το παρόν άρθρο εφαρμόζεται σε σχέση με κάθε επιμέρους τμήμα. Εντούτοις, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να καθορίζει τον ελάχιστο ετήσιο κύκλο εργασιών που πρέπει να έχουν οι οικονομικοί φορείς ανά ομάδες τμημάτων, αν ανατεθούν στον ανάδοχο περισσότερα τμήματα που πρέπει να εκτελεστούν ταυτοχρόνως. (...)). Σύμφωνα με το άρθρο 341 με τίτλο «Χωριστές εκθέσεις σχετικά με τις διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων» του Βιβλίου II του ίδιου νόμου, για κάθε σύμβαση που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος νόμου, οι αναθέτουσες αρχές του Βιβλίου I συντάσσουν γραπτή έκθεση με το ελάχιστο περιεχόμενο που καθορίζεται στην εν λόγω διάταξη.

12. Από τις παραπάνω διατάξεις όπως διαλαμβάνονται στη σκέψη 11 συνάγεται, μεταξύ άλλων, ότι οι αναθέτουσες αρχές διαθέτουν ευρεία διακριτική ευχέρεια (πρβλ. αποφ. ΔΕΕ, της 13.7.2017 C-76/16 σκ. 32-33, της 18.10.2012 C-218/11 σκ. 29) να επιβάλλουν, με την προκήρυξη της σύμβασης, τις απαιτήσεις εκείνες, οι οποίες, κατά την κρίση τους, διασφαλίζουν ότι οι προσφέροντες διαθέτουν την αναγκαία οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια, για την εκτέλεση της σύμβασης σε κατάλληλο επίπεδο ποιότητας, ανάλογα με το αντικείμενό της. Τα ελάχιστα, όμως, επίπεδα των ικανοτήτων που απαιτούνται για μια συγκεκριμένη σύμβαση πρέπει να είναι κατάλληλα για την αξιολόγηση της επάρκειας του οικονομικού φορέα ως προς αυτά και να είναι προσαρμοσμένα στη φύση της σύμβασης, υπό την έννοια ότι πρέπει να συνιστούν μια αντικειμενική ένδειξη ως

προς την ύπαρξη επαρκούς οικονομικής και χρηματοοικονομικής βάσης για την καλή εκτέλεσή της, χωρίς, όμως, να βαίνουν πέραν του αναγκαίου προς τον σκοπό αυτό μέτρου (βλ. Ελ.Συν. αποφ. 1565, 1563/2019, 1077/2016, 6022/2015 Τμ.Μείζ.Επτ.Συν., 1634/2020, 846, 455/2018, 2402/2010 του Τμήματος τούτου). Ειδικά, όσον αφορά τον ελάχιστο απαιτούμενο κύκλο εργασιών, προβλέπεται ότι η σχετική απαίτηση δεν πρέπει κατ' αρχή να υπερβαίνει κατ' ανώτατο όριο το διπλάσιο της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης. Ωστόσο, σε δεόντως αιτιολογημένες εξαιρετικές περιστάσεις, μπορούν να καθορίζονται υψηλότερες απαιτήσεις. Οι εν λόγω περιστάσεις μπορεί να σχετίζονται με αυξημένη επικινδυνότητα που παρουσιάζει η εκτέλεση της σύμβασης ή με το γεγονός ότι η έγκαιρη και άρτια εκτέλεσή της είναι κρίσιμης σημασίας, ιδίως όταν αποτελεί προαπαιτούμενο για την εκτέλεση άλλων συμβάσεων. Σε αυτές τις δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις, οι αναθέτουσες αρχές διαθέτουν μεγάλη διακριτική ευχέρεια να αποφασίσουν αυτόνομα αν είναι σκόπιμο και κατάλληλο να προβλεφθούν υψηλότερες ελάχιστες απαιτήσεις κύκλου εργασιών, εφόσον είναι συναφές και ανάλογο με το αντικείμενο της σύμβασης, οι δε βασικοί λόγοι της επιλογής τους αυτής πρέπει να αναφέρονται στα έγγραφα της σύμβασης ή στη χωριστή έκθεση που προβλέπει το άρθρο 341 του ν.4412/2016 (βλ. αιτιολογική σκέψη 83 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ).

13. Τέλος, με το άρθρο 98 παρ. 1 περ. β' του Συντάγματος και τις συναφείς διατάξεις τυπικών νόμων [άρθρα 15 του ν. 2145/1993 (Α' 88), 8 του ν. 2741/1999 (Α' 199), 2 του ν. 3060/2002 (Α' 242), 35 του ν. 4129/2013 (Α' 52) και, ήδη, 324 του ν. 4700/2020] ανατέθηκε στο Ελεγκτικό Συνέδριο, λόγω της δικαστικής του φύσης, ο έλεγχος της νομιμότητας του συνόλου της διαδικασίας και του οικείου σχεδίου των σημαντικής αξίας συμβάσεων που πρόκειται να συναφθούν από το Δημόσιο και τα νομικά πρόσωπα που εξομοιώνονται με αυτό. Ο έλεγχος αυτός, που αποβλέπει στη θεραπεία της αντικειμενικής ακεραιότητας των διαγωνιστικών διαδικασιών, δεν στοχεύει στην προστασία υποκειμενικών δικαιοκτικών παραδοχών αλλά στη διασφάλιση της τήρησης των γενικών δικαιοκτικών αρχών, της διαφάνειας, της ισότητας των μερών και του υγιούς ανταγωνισμού, επί των οποίων στηρίζεται το σύνολο της οικείας

νομοθεσίας, συνακόλουθα δε και στην ασφάλεια του δικαίου, η οποία επιβάλλεται μέσω της τήρησης των νομολογουμένων υπό του Δικαστηρίου. Ως εκ τούτου, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, για να διατυπωθεί αρνητική κρίση αυτού ως προς την υπογραφή ελεγχόμενου σχεδίου σύμβασης δεν αρκεί να διαπιστωθεί σχετικώς η ύπαρξη παραβίασης της κείμενης νομοθεσίας. Πρέπει ακόμη, με ιδιαίτερη δεόντως αιτιολογημένη σκέψη, να κριθεί ότι η πλημμύεια που εντοπίστηκε είναι και ουσιώδης, ως πλήττουσα τις ως άνω αρχές (βλ. Ε.Σ. Ολ. 2498,2141/2020, Τμ. Έβδομο 2643/2020).

14.1. Σε σχέση με την πρώτη διαπιστωθείσα από το Κλιμάκιο πλημμύεια (σκ. 15 της προσβαλλόμενης), με την κρινόμενη προσφυγή και την υπέρ αυτής ασκηθείσα παρέμβαση, όπως αυτές αναπτύσσονται με τα από 10.12.2021 και 9.12.2021 υπομνήματα, αντίστοιχα, προβάλλεται, κατ'ορθή εκτίμηση, ότι η προσβαλλόμενη Πράξη πρέπει να ανακληθεί διότι εκδόθηκε κατά πλάνη περί τα πράγματα, καθόσον: α) Σε σχέση με την τεκμηρίωση της σκοπιμότητας της προμήθειας και ιδίως αναφορικά με την παλαιότητα, το εύρος και τη λειτουργικότητα του υφιστάμενου μηχανολογικού εξοπλισμού του ... προβάλλεται ότι εν λόγω προμήθεια έχει αρμοδίως εγκριθεί με την απόφαση του Συντονιστή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου βάσει του πληροφοριακού δελτίου που υπέβαλε ο, στο οποίο αναφέρονται όλα τα οχήματα και μηχανήματα που περιήλθαν στο Δήμο από τον καταργούμενο Δήμο, ο τύπος αυτών, η παλαιότητά τους και η λειτουργική τους κατάσταση. Από τον κατάλογο αυτόν προκύπτει ότι από τα 28 οχήματα/μηχανήματα έργου που διαθέτει ο Δήμος, τα 10 εξ αυτών είναι ακινητοποιημένα λόγω παλαιότητας μη επιδεχόμενα επισκευής και είναι απαραίτητη η αντικατάστασή τους, ενώ τα υπόλοιπα είναι παλαιάς τεχνολογίας (με έτη πρώτης κυκλοφορίας 1990, 1995, 1997, 2000 έως 2009), με ενεργοβόρους πετρελαιοκινητήρες που επιβαρύνουν σημαντικά το περιβάλλον των κατοικημένων περιοχών που διέρχονται και πολλαπλασιάζουν το κόστος συντήρησής τους, ενώ μόνο ένα απορριμματοφόρο είναι σύγχρονο (με έτος πρώτης κυκλοφορίας το 2020).

Επίσης, ο προσφεύγων, ισχυρίζεται, μεταξύ άλλων, ότι βάσει του σχετικού πίνακα προκύπτει ότι η μέση ηλικία των απορριμματοφόρων με συμπιεστή είναι 17,61 έτη, ενώ των ανατρεπόμενων φορτηγών είναι 18,38 έτη και συνεπώς, η αντικατάστασή τους παρίσταται προφανής και επιβεβλημένη. β) Σε σχέση με την τεκμηρίωση του ύψους της προϋπολογιζόμενης δαπάνης, ελήφθησαν υπ' όψη αφενός οι τιμές συγκεκριμένων ειδών, όπως καθορίστηκαν με την υπ' αριθμ. απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών που αφορά σε επιχορηγήσεις εξοπλισμού από το Πρόγραμμα ΦΙΛΟΔΗΜΟΣ II, αφετέρου οι συμβατικές τιμές που επιτεύχθηκαν κατόπιν προηγούμενων διαγωνισμών που είχαν λάβει χώρα το κρίσιμο χρονικό διάστημα από άλλους δήμους για εξοπλισμό ίδιων ή παρεμφερών τεχνικών χαρακτηριστικών ή οι τιμές λιανικής πώλησης κατόπιν έρευνας αγοράς (για το είδος Ε.1. της ομάδας Ε). Προσκομίζονται δε α) η ως άνω απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, όπου εμφανίζεται ο ενδεικτικός προϋπολογισμός και τα τεχνικά χαρακτηριστικά οχημάτων που είναι παρεμφερή με το ζητούμενο είδος Α.1. της ομάδας Α και το είδος Β.1. της ομάδας Β και προκύπτει ότι η προϋπολογισθείσα δαπάνη βάσει των ζητούμενων από τη διακήρυξη τεχνικών προδιαγραφών κινήθηκε κατά περίπτωση είτε στα ίδια είτε σε κατώτερα πλαίσια και β) για τα είδη Α.2. και Α3 της Ομάδας Α της διακήρυξης, οι από 11.2.2019 και 16.4.2019 συμβάσεις των Δήμων και, αντίστοιχα, από τις οποίες προκύπτει ότι η αναγραφόμενη σε αυτές συμβατική τιμή (χωρίς ΦΠΑ) ταυτίζεται με την προϋπολογισθείσα του ελεγχόμενης διακήρυξης, γ) για τα είδη Γ1 και Γ2 της Ομάδας Γ της διακήρυξης, η από 23.12.2016 σύμβαση του Δήμου για αντίστοιχα είδη, το συμβατικό τίμημα της οποίας λήφθηκε υπόψη από το ... αναπροσαρμοζόμενο αυξητικά κατά ποσοστό 17,5%, περίπου, λόγω παρέλευσης τουλάχιστον πενταετίας από τη σύναψή της και δ) για τα είδη Γ.3. και Γ.4. της Ομάδας Γ, οι από 12.8.2019 και 1.12.2020 συμβάσεις των Δήμων και, συμβατικού ποσού 23.000 ευρώ και 14.516 ευρώ (χωρίς ΦΠΑ), αντίστοιχα, από τις οποίες προκύπτει ότι οι προϋπολογισθείσες τιμές της διακήρυξης ήταν δικαιολογημένα προσ αυξημένες κατά 9 και 10%, αντίστοιχα, λόγω της

μεγαλύτερης ζητούμενης από τη διακήρυξη χωρητικότητας και επιπρόσθετων τεχνικών χαρακτηριστικών των ως άνω ειδών.

14.2. Ενόψει των αναφερόμενων στην προηγούμενη σκέψη 14.1, προσκομισθέντων κατά την παρούσα διαδικασία, νεότερων στοιχείων, τα οποία, παρόλο που δεν διαβιβάστηκαν στο Κλιμάκιο, περιλαμβάνονταν εξ αρχής στον φάκελο της ελεγχόμενης προμήθειας, πρέπει να γίνει δεκτό ότι ο προσφεύγων έχει τηρήσει την απαίτηση, κατ' άρθρο 45 παρ. 3 περ. α και β του ν. 4412/2016, τεκμηρίωσης της σκοπιμότητας και του προϋπολογισμού αυτού. Επομένως, δεν συντρέχει πλέον η διαπιστωθείσα με την προσβαλλόμενη Πράξη πλημμέλεια.

15.1. Σε σχέση με την δεύτερη διαπιστωθείσα από το Κλιμάκιο πλημμέλεια (σκ. 16 της προσβαλλόμενης), που σχετίζεται με την διαφοροποίηση που παρατηρήθηκε μεταξύ των πληροφοριών που δημοσιεύθηκαν σε εθνικό επίπεδο αναφορικά με το κριτήριο της οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας και εκείνων που δημοσιεύθηκαν στην Ε.Ε.Ε.Ε., με την κρινόμενη προσφυγή προβάλλεται ότι η πληροφορία που δημοσιεύθηκε στην εν λόγω ΕΕΕΕ περί απαίτησης γενικού ετήσιου κύκλου εργασιών κατά τα τελευταία τρία έτη τουλάχιστον ίσου με το πενταπλάσιο της προϋπολογιζόμενης αξίας συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ του τμήματος ή των τμημάτων, για τα οποία θα καταθέσουν προσφορά οι οικονομικοί φορείς είναι λανθασμένη και δόθηκε εκ παραδρομής από τα όργανα του όντας σε σύγχυση μεταξύ αφενός της απαίτησης της διακήρυξης για τζίρο 5.000.000 ευρώ, αφετέρου του όρου τζίρος "πενταπλάσιος" της προϋπολογιζόμενης αξίας. Ωστόσο, η εσφαλμένη αυτή δημοσίευση στην Ε.Ε.Ε.Ε. ουδόλως δημιούργησε σύγχυση στους ενδιαφερόμενους που είχε ως επακόλουθο την μειωμένη συμμετοχή στο διαγωνισμό, ούτε έθεσε σε δυσχερή θέση τους ενδιαφερόμενους αλλοδαπούς ή και ημεδαπούς οικονομικούς φορείς, υπό την έννοια της στρέβλωσης του ανταγωνισμού και της αδυναμίας τους να λάβουν γνώση μίας ενδιαφέρουσας γι' αυτούς δημοπρασίας, δοθέντος ότι αφενός στον διαγωνισμό επιδείχθηκε ενδιαφέρον από τρεις οικονομικούς φορείς (δύο ημεδαπούς και έναν αλλοδαπό που υπέβαλε και διευκρινιστικό ερώτημα στην

Αναθέτουσα Αρχή) και αφετέρου στην Ε.Ε.Ε.Ε. αναγραφόταν η ηλεκτρονική διεύθυνση, μέσω της οποίας υπήρχε άμεση πρόσβαση στο αναλυτικό περιεχόμενο και τους όρους της διακήρυξης, η οποία με τη σειρά της είχε αναρτηθεί σε πλήρες κείμενο σε τέσσερις ιστοτόπους (ΔΙΑΥΓΕΙΑ, Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ., Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ., ιστοτόπος του), γεγονός που εξασφάλισε το αναγκαίο επίπεδο διαφάνειας για όλους του ενδιαφερόμενους οικονομικούς φορείς.

15.2. Από το σύνολο των διατυπώσεων δημοσιότητας που τηρήθηκαν, το Δικαστήριο κρίνει ότι πράγματι εμφιλοχώρησε πλημμέλεια στην ελεγχόμενη διαδικασία ανάθεσης, στο μέτρο που η δημοσιευθείσα στην ΕΕΕΕ περίληψη της διακήρυξης περιείχε διαφορετικές πληροφορίες αναφορικά με το κριτήριο της απαιτούμενης οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας των συμμετεχόντων οικονομικών φορέων. Εντούτοις, λαμβάνοντας υπόψη ότι α) παρεσχέθη, μέσω των διαδικτυακών αναρτήσεων, σε κάθε ενδιαφερόμενο η δυνατότητα δωρεάν και άμεσης πρόσβασης στο αναλυτικό περιεχόμενο της διακήρυξης, άρα και σε όλους τους όρους αυτής (πρβλ. Ε.Σ. Τμ. Μειζ. Επταμ. Σύνθ. 7593/2015, βλ. VI Τμ. 125, 1251, 1766/2019) και β) η ως άνω πλημμελής τήρηση των κανόνων δημοσιότητας δεν επηρέασε εν τοις πράγμασι το αποτέλεσμα της ελεγχόμενης διαδικασίας, αφού στο διαγωνισμό συμμετείχαν, όπως προαναφέρθηκε, δύο (2) οικονομικοί φορείς, ενώ ένας αλλοδαπός οικονομικός φορέας ζήτησε και έλαβε από την Αναθέτουσα Αρχή σαφείς διευκρινίσεις ως προς τον ορθό απαιτούμενο ελάχιστο ετήσιο κύκλο εργασιών ανάλογα με την αξία του τμήματος ή των τμημάτων για τα οποία θα υποβληθεί προσφορά, το Δικαστήριο κρίνει ότι στην προκειμένη περίπτωση διασφαλίστηκε το δέον επίπεδο διαφάνειας, που επιτρέπει την επαλήθευση της τήρησης της αρχής της ίσης μεταχείρισης των οικονομικών φορέων, χωρίς αποκλεισμό, περιορισμό ή στρέβλωση του υγιούς ανταγωνισμού. Συνεπώς, η ως άνω πλημμέλεια κρίνεται μη ουσιώδης και ο σχετικός λόγος της υπό κρίση προσφυγής ανάκλησης προβάλλεται βασιμώς (πρβλ. Ε.Σ. Τμ. Μειζ. Επτ. Σύνθ. 3175, 2448/2012, VI 1251/2019, 1353/2017 2231/2015 Εβδ. Τμήμα 515/2021).

16.1. Αναφορικά με την τρίτη διαπιστωθείσα από το Κλιμάκιο πλημμέλεια που σχετίζεται με την πληρότητα της αιτιολογίας του 1ου πρακτικού της Επιτροπής Διαγωνισμού ως προς την τεθείσα ανά κριτήριο αξιολόγησης βαθμολογία των τεχνικών προσφορών των διαγωνιζομένων της τεθείσας βαθμολογίας (σκ. 17 της προσβαλλόμενης Πράξης), προσκομίζεται έγγραφο της Επιτροπής Διαγωνισμού που επιγράφεται ως "Παράρτημα 1ου Πρακτικού Διενέργειας Διαγωνισμού-Λεκτική Αιτιολόγηση Βαθμολόγησης", εγκριθέν με την απόφαση της Ο.Ε. του ..., το οποίο συμπληρώνει το προγενέστερο από 2.7.2021 Πρακτικό της ίδιας Επιτροπής (με αριθμ. υποβολής του προς την Ο.Ε. του 5777/2.9.2021) και αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του, με το οποίο αιτιολογείται λεκτικά η δοθείσα με το προαναφερθέν Πρακτικό βαθμολογία των μοναδικών ανά ομάδα της διακήρυξης τεχνικών προσφορών των διαγωνιζομένων εταιρειών, με συνέπεια να τεκμηριώνεται πλήρως η τεχνική αξιολόγηση αυτών και να μην υφίσταται ουσιώδης πλημμέλεια κωλύουσα τη σύναψη της σύμβασης.

16.2. Με τα δεδομένα αυτά και σύμφωνα προς όσα εκτέθηκαν στη σκέψη 10 της παρούσας, το Δικαστήριο κρίνει, κατ' αρχάς, ότι ορθώς έγινε δεκτό από το Κλιμάκιο ότι το από 2.7.2021 πρακτικό της Επιτροπής Διαγωνισμού (αριθ. υποβ. 5777/2.9.2021) δεν έχει αιτιολογηθεί νομίμως, διότι σ' αυτό δεν υφίσταται συσχετισμός των συγκεκριμένων χαρακτηριστικών των βαθμολογηθεισών τεχνικών προσφορών προς τα επιμέρους κριτήρια κάθε ομάδας, παρά μόνον η περιγραφή των τεχνικών αυτών χαρακτηριστικών για κάθε είδος, όπως υποβλήθηκε από τις διαγωνιζόμενες εταιρείες, καθώς και γενικόλογη αναφορά ότι "οι παραπάνω περιγραφές ικανοποιούν τις βασικές απαιτήσεις της μελέτης για όλα τα προς προμήθεια είδη". Εντούτοις, στην προκειμένη περίπτωση, το Δικαστήριο κρίνει ότι η προαναφερθείσα ελλείπουσα αιτιολογία της βαθμολογίας των τεχνικών προσφορών τόσο της παρεμβαίνουσας όσο και της εταιρείας, παραδεκτώς, συμπληρώθηκε με το προσκομισθέν ως άνω έγγραφο της Επιτροπής του Διαγωνισμού. Στο έγγραφο αυτό, όπως επικυρώθηκε και από την Ο.Ε. του προσφεύγοντος αιτιολογείται με αναλυτικό τρόπο η βαθμολόγηση των

τεχνικών προσφορών των αναδόχων εταιρειών από την Επιτροπή Διαγωνισμού, για κάθε επιμέρους κριτήριο και υποκριτήριο ανάθεσης των ειδών των Ομάδων Α, Β, Γ και Ε της διακήρυξης. Η κατά τα ανωτέρω ανάλυση τεκμηριώνεται με αναφορά στα συγκεκριμένα στοιχεία των τεχνικών προσφορών, τα οποία αξιολόγησε η επιτροπή σε σχέση με τα προβλεπόμενα και απαιτούμενα στη διακήρυξη επιμέρους χαρακτηριστικά και τις αντικειμενικές σταθμίσεις, στις οποίες προέβη, κατόπιν των οποίων και βαθμολόγησε τις τεχνικές προσφορές της παρεμβαίνουσας και της έτερης συμμετέχουσας εταιρείας, με αποτέλεσμα να καθίσταται επαληθεύσιμο ότι αυτές ανταποκρίνονται στις οριζόμενες τεχνικές προδιαγραφές. Ενόψει αυτών, η διαπιστωθείσα από το Κλιμάκιο πλημμέλεια της αξιολόγησης των μοναδικών για κάθε ζητούμενο τμήμα προσφορών στο σχετικό Πρακτικό της Επιτροπής Διαγωνισμού καθίσταται, εν προκειμένω, επουσιώδης και δεν επιδρά στη νομιμότητα της διαγωνιστικής διαδικασίας (πρβλ. ΕλΣυν. Ολομ. 2493/2020, Τμ. Μείζ. Επτ. Συνθ. 1647/2020, βλ. Έβδ. Τμ. 1160/2021, 2643/2020, VI Τμ. 1764/2019).

17.1. Τέλος, αναφορικά με την τέταρτη διαπιστωθείσα από το Κλιμάκιο πλημμέλεια (σκ. 18 της προσβαλλόμενης Πράξης) με την υπό κρίση προσφυγή προβάλλεται ότι το Κλιμάκιο κατά προφανή πλάνη περί το νόμο και τα πράγματα δεν έλαβε καθόλου υπόψη του ότι με την παρασχεθείσα διευκρίνιση, η οποία κοινοποιήθηκε προς όλους τους ενδιαφερόμενους μέσω της ανάρτησής της, στις, στο ΕΣΗΔΗΣ και της οποίας οι ρυθμίσεις εντάχθηκαν στο κανονιστικό πλαίσιο της διακήρυξης συμπληρώνοντας τους σχετικούς όρους αυτής, αποσαφηνίστηκε προς το ευμενέστερο ότι ο απαιτούμενος ελάχιστος ετήσιος κύκλος εργασιών διαμορφώνεται ανάλογα με την προϋπολογιζόμενη αξία του τμήματος ή των τμημάτων για τα οποία θα υποβληθεί προσφορά σύμφωνα με τη σχέση $ΕΕΚΕ = ΠΤΠ/ΣΠ \times 5.000.000$ όπου ΕΕΚΕ: ελάχιστος ετήσιος κύκλος εργασιών, ΠΤΠ: προϋπολογιζόμενη αξία όλων των τμημάτων στα οποία θα υποβληθεί προσφορά και ΣΠ: συνολικός προϋπολογισμός. Με αυτόν τον τρόπο υπολογισμού ο ελάχιστος ανά τμήμα ζητούμενος ετήσιος κύκλος εργασιών είναι οριακά ανώτερος από το διπλάσιο

της αντίστοιχης προϋπολογισθείσας αξίας της διακήρυξης, ενώ και η εταιρεία ..
, σε αντίθεση με τα κριθέντα από το Κλιμάκιο, με την εφαρμογή της ως άνω σχέσης υπερκαλύπτει για το έτος 2018 τον ελάχιστο απαιτούμενο κύκλο εργασιών για την Ομάδα Ε. Σε κάθε περίπτωση, ο διαγωνισμός λόγω της φύσης του υπό προμήθεια εξοπλισμού απευθύνεται σε εξειδικευμένες εταιρείες που επιτυγχάνουν υψηλούς κύκλους εργασιών ετησίως, με συνέπεια το τεθέν με τη διακήρυξη όριο χρηματοοικονομικής επάρκειας ετησίως να παρίσταται αιτιολογημένο και να μην προκάλεσε υπέρμετρα εμπόδια στον ανταγωνισμό.

17.2. Με τα δεδομένα αυτά και σύμφωνα με όσα έγιναν παραπάνω δεκτά (σκέψεις 11 και 12) το Δικαστήριο κρίνει, κατ'αρχάς, ότι, κατά τα βασίμως προβαλλόμενα από τον προσφεύγοντα, με τις παρασχεθείσες διευκρινίσεις της Αναθέτουσα Αρχής αναφορικά με τον όρο 2.2.5. της διακήρυξης, οι οποίες στο πλαίσιο τήρησης της αρχής της διαφάνειας και ίσης μεταχείρισης κοινοποιήθηκαν εγκαίρως (ήτοι 24 ημέρες πριν την καταληκτική ημερομηνία παραλαβής των προσφορών), μέσω ΕΣΗΔΗΣ, σε όλους τους ενδιαφερόμενους οικονομικούς φορείς, αποσαφηνίστηκε ότι ο ελάχιστος απαιτούμενος ετήσιος κύκλος εργασιών διαμορφώνεται ανάλογα με την προϋπολογιζόμενη αξία του τμήματος ή των τμημάτων για τα οποία θα υποβληθεί προσφορά βάσει της παραπάνω σχέσης (σκ. 17.1.) και δεν ανέρχεται στο ύψος των 5.000.000 ευρώ, όπως εσφαλμένα υπέλαβε το Κλιμάκιο, όριο το οποίο, όμως, όπως διευκρινίστηκε, ίσχυε μόνο στην περίπτωση υποβολής προσφοράς για το σύνολο των τμημάτων της προμήθειας. Συνεπώς, οι ως άνω διευκρινίσεις ως προς το ύψος της οικονομικής επάρκειας των οικονομικών φορέων, στο μέτρο που κοινοποιήθηκαν σε όλους τους ενδιαφερόμενους οικονομικούς φορείς και δεν αμφισβητήθηκε η νομιμότητά τους, εντάχθηκαν στο κανονιστικό πλαίσιο του διαγωνισμού, συμπληρώνοντας τον σχετικό όρο της διακήρυξης 2.2.5. και δεσμεύοντας τους ενδιαφερόμενους να λάβουν μέρος στο διαγωνισμό (βλ. ΣτΕ 421/2020, ΕΑ 499/2012, 258/2012, 45/2008 κ.ά.). Κατόπιν δε των ως άνω διευκρινίσεων, νομίμως έγινε δεκτή η εταιρεία
, καθόσον, έχοντας ετήσιο κύκλο εργασιών για το έτος 2018, ύψους

157.383,22 ευρώ, υπερπληρούσε τον ελάχιστο απαιτούμενο ετήσιο κύκλο εργασιών, όπως καθορίστηκε με τις ανωτέρω διευκρινίσεις, για την ομάδα Ε που υπέβαλε προσφορά, ύψους 108.076,70 ευρώ (ήτοι προϋπολογιζόμενη αξία Ομάδας Ε με Φ.Π.Α.: 37.200 ευρώ ΔΙΑ 1.721.000 ευρώ που είναι το συνολικό ποσό του προϋπολογισμού με Φ.Π.Α. ΕΠΙ 5.000.000 ευρώ= 108.076,70 ευρώ), η δε περί του αντιθέτου κρίση της προσβαλλόμενης Πράξης παρίσταται εσφαλμένη. Εντούτοις, το Δικαστήριο παρατηρεί ότι και μετά την εφαρμογή της ως άνω σχέσης για την εύρεση της αναλογίας του απαιτούμενου ελάχιστου ορίου ετήσιου κύκλου εργασιών σε σχέση με το τμήμα ή τα τμήματα της προμήθειας για τα οποία υποβλήθηκε προσφορά, το προκύπτον ελάχιστο απαιτούμενο όριο οικονομικής επάρκειας υπερβαίνει το διπλάσιο της εκτιμώμενης δαπάνης (με ΦΠΑ) κάθε επιμέρους τμήματος (Ομάδα Α: προϋπολογιζόμενη δαπάνη 584.040 €- ελάχιστο όριο ετήσιου κύκλου εργασιών 1.695.000 €, Ομάδα Β: προϋπολογιζόμενη δαπάνη 297.600€- ελάχιστο όριο ετήσιου κύκλου εργασιών 864.613,60 €, Ομάδα Γ: προϋπολογιζόμενη δαπάνη 1.721.000 €- ελάχιστο όριο ετήσιου κύκλου εργασιών 1.693.201,60 και Ομάδα Ε προϋπολογιζόμενη δαπάνη 37.200 €- ελάχιστο όριο ετήσιου κύκλου εργασιών 108.076,70 €), κατά παράβαση των διατάξεων του άρθρου 75 παρ. 3 του ν.4412/2016, χωρίς ειδική προς τούτο αιτιολογία, γεγονός που συνιστά όντως πλημμέλεια που εμφιλοχώρησε στην υπό κρίση διαδικασία. Πλην όμως, το Δικαστήριο εκτιμώντας ότι α) στο συγκεκριμένο διαγωνισμό αναπτύχθηκε ανταγωνισμός, καθώς υπέβαλαν προσφορά δύο εταιρείες, ενώ περαιτέρω υπήρξε και ενδιαφερόμενος αλλοδαπός οικονομικός φορέας που ζήτησε και έλαβε διευκρινίσεις, β) δεν ασκήθηκε προσφυγή κατά της νομιμότητας του επίμαχου όρου, όπως τούτος διευκρινίστηκε μεταγενέστερα από την Αναθέτουσα Αρχή, γ) κανείς εκ των συμμετεχόντων στη διαγωνιστική διαδικασία δεν αποκλείστηκε κατ' εφαρμογή του και δ) ο υπό προμήθεια εξοπλισμός, λόγω της φύσης του, απευθύνεται σε εξειδικευμένο και περιορισμένο κύκλο ενδιαφερομένων οικονομικών φορέων, κρίνει ότι εν προκειμένω η ως άνω πλημμέλεια δεν παρίσταται ουσιώδης και δεν δύναται να επιφέρει πλήγμα στην αντικειμενική ακεραιότητα της διαγωνιστικής διαδικασίας (πρβλ. Ελ. Συν.

Ολομ. 2141, 2498/2020, Εβδ. Τμ. 1556/2021). Συνακόλουθα, ο σχετικώς προβαλλόμενος με την προσφυγή λόγος πρέπει να γίνει, κατά πλειοψηφία, δεκτός ως βάσιμος.

17.3. Μειοψήφησε ο Σύμβουλος Ιωάννης Καλακίκος, ο οποίος διατύπωσε την ακόλουθη γνώμη: Η απαίτηση, ως κριτηρίου επιλογής, ο ελάχιστος ετήσιος κύκλος εργασιών των προσφερόντων να υπερβαίνει το διπλάσιο της εκτιμώμενης αξίας, για κάθε επιμέρους τμήμα της ελεγχόμενης σύμβασης που καταθέτουν προσφορά, χωρίς να αιτιολογείται στα έγγραφα της σύμβασης, ούτε με τους, σε κάθε περίπτωση, αορίστως προβαλλόμενους με την κρινόμενη προσφυγή ισχυρισμούς περί εξειδικευμένων οικονομικών φορέων με υψηλούς κύκλους εργασιών που δραστηριοποιούνται στην οικεία αγορά, συνιστά απαίτηση δυσανάλογη προς το αντικείμενο της ελεγχόμενης σύμβασης, που αποτελεί αδικαιολόγητο εμπόδιο στη συμμετοχή των ενδιαφερόμενων οικονομικών φορέων στη διαδικασία ανάθεσής της. Ως εκ τούτου, συνιστά ουσιώδη νομική πλημμέλεια που πλήττει την αντικειμενική ακεραιότητα της διαδικασίας ανάθεσης της ελεγχόμενης σύμβασης και αποτελεί λόγο διακωλυτικό της υπογραφής του οικείου σχεδίου αυτής.

17.4. Περαιτέρω κατά την ειδικότερη συμβουλευτική γνώμη της Παρέδρου Ελένης Νικολάου, οι λόγοι (σκ. 15.1 και 17.1 της παρούσας) της προσφυγής ανάκλησης κατά της δεύτερης και της τέταρτης διαπιστωθείσας με την προσβαλλόμενη πράξη πλημμέλειας πρέπει να συνεξεταστούν. Η από 31.5.2021 διευκρίνιση του όρου 2.2.5 της διακήρυξης περί οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας δεν είχε απλώς συμπληρωματικό χαρακτήρα, αλλά αποτέλεσε ουσιωδώς διαφορετικό όρο, διότι έθεσε σε νέα βάση το οικείο κριτήριο ποιοτικής επιλογής των προσφερόντων, το οποίο συνεπαγόταν αποδοχή ή αποκλεισμό τους. Στη διευκρίνιση δεν προσδόθηκε η απαιτούμενη δημοσιότητα, διότι δεν προκύπτει ότι απεστάλη προς δημοσίευση στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ένωσης ούτε ότι έλαβε Αριθμό Διαδικτυακής Ανάρτησης Μητρώου στο Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (άρθρο 38 παρ. 8 ν. 4412/2016 και άρθρο 8 ΥΑ 57654/22.5.2017, Β' 1781/2017), ώστε να ενημερωθούν οι δυνητικοί

προσφέροντες οικονομικοί φορείς ότι ίσχυε ευνοϊκότερος όρος οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας. Εξάλλου, ο κρίσιμος όρος 2.2.5, σε αμφότερες, εθνική και ενωσιακή, τις δημοσιευθείσες εκδοχές του ήταν, κατά την ορθή οικεία κρίση της προσβαλλόμενης πράξης, η οποία δεν αμφισβητείται επί της ουσίας, υπερβολικά περιοριστικός της συμμετοχής προσφερόντων χωρίς να προκύπτει ειδική αιτιολογία. Ενόψει του διαφορετικού περιεχομένου του όρου 2.2.5 ανάμεσα στην εθνική και την ενωσιακή δημοσίευση, ουδείς εκ των οποίων απέδιδε τη βούληση της αναθέτουσας αρχής, όπως τούτο συνάγεται από την διαφορετική αμφότερων διευκρίνιση, καθώς και του ότι ο ίδιος όρος, σε αμφότερες, εθνική και ενωσιακή, τις δημοσιευθείσες εκδοχές του ήταν υπερβολικά περιοριστικός της συμμετοχής προσφερόντων, η διευκρίνιση, ανεξάρτητα από τη νομιμότητα του όρου που εισήγαγε, αποτέλεσε ουσιώδη τροποποίηση της διακήρυξης, επομένως, μη νομίμως η αναθέτουσα αρχή λαμβάνοντας υπόψη και το ερώτημα που υποβλήθηκε, παρέλειψε να προβή σε προσήκουσα νόμιμη (άρθρα 38 και 65 ν. 4412/2016) διόρθωση του όρου. Η ενημέρωση που συντελέστηκε δεν ήταν δυνατό να έχει ισοδύναμο αποτέλεσμα, ώστε να θεραπευθεί η πλημμέλεια στην τήρηση της αρχής της ισότητας των δυνητικών προσφερόντων οικονομικών φορέων, της διαφάνειας της διαδικασίας και της ανάπτυξης επαρκούς ανταγωνισμού. Λαμβανομένου, εξάλλου, υπόψη ότι για κάθε τμήμα (ομάδα) της προμήθειας υποβλήθηκε μόνο μία προσφορά και συνολικά συμμετείχαν μόνο δύο υποψήφιοι, καθώς και ότι υπήρξε μόνο ένας ακόμη ενδιαφερόμενος ο οποίος ζήτησε διευκρίνιση του υπερβολικά αυστηρού όρου 2.2.5, εκ του αποτελέσματος προκύπτει ότι στο διαγωνισμό δεν αναπτύχθηκε επαρκής ανταγωνισμός. Δεδομένου ότι η εγχώρια και η ενωσιακή δημοσίευση της διακήρυξης περιείχαν μη νομίμως τον υπερβολικά περιοριστικό της συμμετοχής προσφερόντων όρο περί οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας χωρίς ειδική αιτιολογία και ότι στη διαγωνιστική διαδικασία εφαρμόστηκε μη νομίμως η ανωτέρω ουσιώδης τροποποίηση του όρου 2.2.5., η διαδικασία ανάθεσης κατέστη πλημμελής στο σύνολό της και η αντικειμενική ακεραιότητά της επλήγη. Επομένως, κατά τη συμβουλευτική γνώμη, όσα αντίθετα προβάλλονται με τους ανωτέρω λόγους της

προσφυγής ανάκλησης, παρίστανται απορριπτέα ως αβάσιμα και, σε κάθε περίπτωση, προβάλλονται αλυσιτελώς.

17.5. Η ανωτέρω μειοψηφούσα γνώμη όπως διατυπώνεται στη σκέψη 17.3 και η συγκλίνουσα με αυτή όμοια που αναφέρεται στη σκέψη 17.4 δεν εκράτησε.

18. Κατ' ακολουθία των προεκτεθέντων, πρέπει να γίνει δεκτή κατά πλειοψηφία η κρινόμενη προσφυγή ανάκλησης και η ασκηθείσα υπέρ αυτής παρέμβαση, να ανακληθεί η προσβαλλόμενη Πράξη του Στ' Κλιμακίου και να επιτραπεί η υπογραφή των υποβληθέντων για έλεγχο τεσσάρων (4) σχεδίων συμβάσεων προμήθειας μηχανολογικού εξοπλισμού μεταξύ αφενός του Δήμου και αφετέρου των εταιρειών των εταιρειών «.....»» για τα είδη των ομάδων Α, Β και Γ και «..» για το είδος της ομάδας Ε, ενώ κατά την μειοψηφούσα άποψη πρέπει να απορριφθούν.

Για τους λόγους αυτούς

Δέχεται την ένδικη προσφυγή ανάκλησης και την ασκηθείσα υπέρ αυτής παρέμβαση.

Ανακαλεί την Πράξη του Στ' Κλιμακίου του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Αποφαίνεται ότι δεν κωλύεται η υπογραφή των τεσσάρων (4) σχεδίων συμβάσεων προμήθειας μηχανολογικού εξοπλισμού μεταξύ αφενός του Δήμου και αφετέρου των εταιρειών «.....»» για τα είδη των ομάδων Α, Β και Γ και «.....»» για το είδος της ομάδας Ε.

Κρίθηκε και αποφασίστηκε σε τηλεδιάσκεψη στις 14 Δεκεμβρίου 2021.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΩΤΗΡΙΑ ΝΤΟΥΝΗ

Η ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ ΠΑΡΕΔΡΟΣ
ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΠΑΣΠΑΤΗ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΠΕΛΑΓΙΑ ΚΡΗΤΙΚΟΥ

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο ακροατήριο του Δικαστηρίου στις 21 Δεκεμβρίου 2021.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΣΩΤΗΡΙΑ ΝΤΟΥΝΗ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΠΕΛΑΓΙΑ ΚΡΗΤΙΚΟΥ